29 Ιανουαρίου 2021

Οι Τρεις Ιεράρχες για τον πλούτο και την φτώχεια (Βουλγαράκης Ηλίας)

Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Άγ. Ιωάννης Χρυσόστομος / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Θεολογία και Ζωή / Κοινωνιολογικά (κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα) / Ορθόδοξη πίστη / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία

Η έντονη κριτική των Τριών Ιεραρχών και ιδιαίτερα του Χρυσοστόμου κατά των άσπλαχνων πλουσίων δεν ήταν περιστασιακή, αλλά μόνιμη και συστηματική, γιατί το ίδιο ενδημική και τραγική ήταν η κατάσταση των φτωχών. Οι πλούσιοι όμως δυσανασχετούσαν. Ο Χρυσόστομος άλλοτε αμύνεται επιτιθέμενος και άλλοτε εξηγεί τις θέσεις του. Ένα χωρίο από την πρώτη περίπτωση: \"Μου λένε· Πάλι με τους πλουσίους; Απαντώ· πάλι και σεις με τους φτωχούς; Εσείς δεν χορταίνετε να κατατρώτε και να καταδαγκώνετε τους φτωχούς. Έτσι κι εγώ δε χορταίνω στην προσπάθειά μου για να σας διορθώνω. Μου ξαναλένε· συνέχεια εσύ θα κολλάς στους πλουσίους; (Εδώ το ρήμα \"κεκόλλησαι\", που χρησιμοποιείται, πρέπει να έχει μάλλον αυτήν την έννοια και όχι την έννοια του προσκολλώμαι, όπως θα δούμε και από τη χρησιμοποίησή του στη συνέχεια του λόγου). Μα κι εσύ συνέχεια κολλάς στο φτωχό\" (PG 55,504).

Κι ένα χωρίο που εξηγεί τις θέσεις του: \"Πάντοτε λέω, ότι δεν καταφέρομαι εναντίον του πλουσίου, αλλά κατά του άρπαγα. Άλλο πλούσιος και άλλο άρπαγας. Άλλο εύπορος κι άλλο πλεονέκτης. Ξεχώριζε τα πράγματα και μη συγχέεις τα ασύγχυτα. Είσαι πλούσιος; Δεν σε εμποδίζω. Είσαι άρπαγας; Σε κατηγορώ... Θέλεις να με λιθοβολήσεις; Είμαι έτοιμος να χύσω το αίμα μου, γιατί προσπάθειά μου είναι να σε εμποδίσω να αμαρτάνεις... Και οι πλούσιοι είναι παιδιά μου και οι φτωχοί είναι παιδιά μου\" (PG 52,399).

Η θέωσις της ανθρωπίνης φύσεως, κατά ταύτα, είναι το τελικόν θέμα της τριαδικής οντολογίας επί τη βάσει της μίξεως δια περιχωρήσεως της θεότητος μετά της ανθρωπίνης φύσεως. Η μίξις αύτη δια τούτο δεν είναι ανάμιξις, σύγχυσις, συνταύτισις φύσεως η μεταλλαγή αυτής οντολογική, ούτε είναι τι τρίτον δημιουργούμενον, εις θεΐσκος τρόπον τινα. Αι φύσεις δεν αλλάσσουν μιγνύμεναι ατρέπτως, ασυγχύτως, ούτε υπάρχει απορρόφησις της μιας από της άλλης, ούτε απόλυτος ταύτισις μεταξύ αυτών, αλλά συνάφεια. Η θεία Φύσις θεοί την ανθρωπίνην, αλλ\' ο Γρηγόριος δεν λέγει και το αντίθετον. "Προελθών δε Θεός μετά της προσλήψεως, εν εκ δύο των εναντίων, σαρκός και πνεύματος· ων το μεν εθέωσε, το δε εθεώθη\". Διότι η μίξις της υπεροχής επιβάλλει τούτο, αφού η πρώτη κίνησις, η προτεραιότης, το αίτιον και το \"μέσον\" ανήκει εις την θείαν Φύσιν. Ο Θεός Λόγος έλαβε σάρκα, το αντίθετον δεν λέγεται, καίτοι ως αποτέλεσμα υποτίθεται η μάλλον παραμένει ανοικτόν διότι προϋποτίθεται η ανθρωπίνη απόφασις και ενέργεια. Η θέωσις σημαίνει την δυνατότητα δια τον άνθρωπον να αναχθή προς το πραγματικώς ανθρώπινον, δηλαδή εις το υπάρχειν κατ\' εικόνα και ομοίωσιν, ως εδημιουργήθη ο άνθρωπος απ\' αρχής υπό του τριαδικού Θεού.

Την δυνατότητα ταύτην δίδει εις την ανθρωπίνην ύπαρξιν η πίστις, εξηρτημένη

επίσης από της αποφάσεως του ανθρώπου και μέσω των μυστηρίων, τα οποία είναι τα αντίτυπα του αρχετύπου εν τη ιστορία. Ταύτα αντιπροσωπεύουν πλήρως την οντολογικήν παρουσίαν του Θεού. Αυτή η δυνατότης, δηλαδή, εδράζεται κατά ρεαλιστικόν τρόπον επί ακλονήτου αντικειμενικής πραγματικότητος – η Εκκλησία! – η οποία διαπερνά κάθε ιστορικήν πραγματικότητα και δεν εξαρτάται εξ αυτής ως προς την ενέργειαν και αποτελεσματικότητά της. Οιασδήποτε ενέργεια του ανθρώπου την προϋποθέτει.

Το υπερβατικόν, το Απόλυτον Ον γίνεται ούτω δυνατότης συνυπάρξεως μεθ\’ ημών μέσω της ελευθέρας αποφάσεώς μας. Η απόφασις αυτή, η υπαρκτική εκλογή του ανθρώπου να αποδεχθή την ιστορικήν ύπαρξιν του Θεού εντός της ιστορίας και η σύμφωνος προς την παρουσίαν αυτήν συμμετοχή μας εις παν έργον το οποίον υποβοηθεί εις την αναδημιουργίαν του πραγματικώς ανθρωπίνου είναι η μόνη δυνατότης συνδέσεως Ουσίας και Υπάρξεως.

Πηγή: agiazoni.gr